

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinec
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinec • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 11. AUGUST 1975 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, POSTFACH 70 0254 • Nr. 32.

Pochodeň otroků uhasíná

V roce 1959 vyhlásil prezident Eisenhower a americký kongres Týden porobených národů. Jeho účelem bylo ujistit národy zachycené Moskvou, že nejsou Amerikou, tím světlonošem svobody, zapomenuty.

V několika uplynulých letech se Týden porobených národů konal skoro bez povšimnutí — ten letošní pak vůbec bez povšimnutí. Byly snad porobené národy zapomenuty? Právě naopak, byly a jsou dobře na paměti — ale jen jako panáček ve hře, která se nazývá détente a jejíž vrcholné kolo se v plné parádě předvádělo před několika dny v Helsinkách. V této hře zvítězila Moskva: Sovětský svaz může přijímat blahopřání jako vítěz Studené války.

Po řadu let Výbor pro styky se zahraničím v americkém senátu systematicky podmiňoval postavení Spojených států Amerických v porobených národech. Bývalý senátor William Fulbright neustále vyslovoval požadavek, aby byla zrušena vysílání Hlasu Ameriky a Svobodné Evropy.

Svobodná Evropa a Hlas Ameriky jsou — mimo veškerou diskusi — potravou, která udržovala v porobených národech naději na konečné osvobození. Fulbright — rovněž mimo diskusi — si musel být dobře vědom toho, že zhasíná pochodeň svobody, která hořela v srdcích zotročených obyvatel.

A jakoby toto nebylo stačilo — ozývaly se po řadu let v senátě i hlasy — zcela systematicky — žádající, aby Spojené státy stáhly svoje vojska z Evropy.

Museli jsme se stát svědky události, kdy senát nejenom fakticky ratifikoval sovětskou okupaci střední Evropy, ale prakticky nechal komunistům otevřený přístup k Středomoří — tím, že jednoduše na polovinu zmenšil sílu amerického námořnictva — zatím co Rusové vybudovali mocnou námořní rudou armádu schopnou hlubokých operací na čtyřech světových oceánech.

Senator Fulbright položil neu-

věřitelnou — pro politika — otázku: „K čemu by Rusům bylo Středomoří? Aby z něho udělali rekreační oblast?“ Částečnou odpovědi mu může být situace v Itálii a Portugalsku a kompromisní záležitost šesté USA námořní armády.

Nevšimavost vůči Týdnům porobených národů je ukázkou, že senát se rozhodl k dalším ústupkům vůči Moskvě. Je to, jako by se říkalo: „politika Ameriky je teď taková, že si nevšímáme nikoho mimo sebe sama...“ Ovšem: proto se to všude po světě taky tak hroutí...

Přečteme si — se smutkem a úžasem alespoň část dlouhé listiny — devěťadvacetileté — porobených národů: Estonsko 1940, Litva 1940, Lotyšsko 1940, Albánie 1946, Bulharsko 1946, Polsko 1947, Rumunsko 1947, Československo 1948, Severní Korea 1948, Maďarsko 1949, Východní Německo 1949, Čína 1949, Tibet 1951, Severní Vietnam 1954, Kuba 1960, Kambodža 1975, Jižní Vietnam 1975... A komunistická imperialistická expanze se nazastavuje, — sledujte Laos a Thajland. Podívejte se na Jižní Koreu, A Itálie a Portugalsko...

Týden porobených národů proběhl letos bez povšimnutí. Pro porobené a pro ohrožené národy je to signál, že Spojené státy už nestojí za jejich nadějí na svobodu. Pokud jde o Československo, — za několik dní uplyne sedm let od sovětské okupace. Výročí o to smutnější, oč radostnější chválí znormalizovaný tisk Helsinky.

Avšak není psáno, že ten, kdo není se mnou, je proti mně? Také je psáno, že kdokoli zapaluje spojencův prapor, zapaluje svůj vlastní... Týden od třináctého června byl Týden porobených národů. Týden od sedmadvacátého července byl týden zaprodání. Tehdy Spojené státy vedené prezidentem Geraldem Fordem přivedly Západ k formálnímu uznání legality porobení mnoha národů... Pochodeň otroků uhasíná...

E. C.

PO HELSINKÁCH...

Kostky byly tedy vrženy a představitelé pětácti národů souhlasili a závěrem i na schůzi v Helsinkách podepsali dohodu o evropské bezpečnosti, jejíž jasně dvojnásobný text jednotlivé účastníky přes celou řadu rozporů uspokojil.

Největší důležitost tohoto shromáždění bude velmi pravděpodobně záležet na dohodách, které mohou být jako důsledek této evropské bezpečnostní konference uzavřeny. Například, západoněmecko-polská dohoda o vyemigrování sto dvaceti tisíc Němců z Polska s tím, že vláda v Bonnu souhlasí zaplatit 50 milionů dolarů na úhradu penze z let nacistické vlády. V závěrečných fázích této konference bylo toto shromáždění mnohokrát nazýváno „mezíkem“ ve smyslu všeobecného uvolnění napětí v Evropě ve všech směrech, ale Leonid Brežněv,

navzdor všem frázím na konferenci proneseným nenechal účastníky ve svém prohlášení na pochybách, že Sovětský svaz nepřipustí ve „svých“ zemích žádné změny, které by se týkaly jejich vnitřní politiky. Co měla v jeho prohlášení znamenat slova „jeho země“, není jasné, domníváme se však, že měl na mysli i země Sovětským svazem okupované a také zabrané státy Baltické. Leonid Brežněv prohlásil, že po této konferenci uskuteční jeho vláda také urychleně rozpravy o snížení vojenských sil v Evropě. Mají být zahájeny opět ve Vídni příští měsíc.

Obě strany mimo jiné — jsou tedy s výsledkem konference spokojeny. Svobodný svět v čele se Spojenými státy, poněvadž jim snad nic jiného nezbývalo, věří, že alespoň něco, na čem jim záleží, výjde. Sovětský svaz pak

si mne opět ruce, jak se mu vše podařilo. A Leonid Brežněv, bude-li mu zdravičko sloužit — má zaručenou další politickou kariéru. Kdo jenom není spokojen, je ta strana „třetí“ — sto milionů politicky nesvobodných občanů v porobených a Sovětským svazem okupovaných zemích. FIN

JAK JINAK...?

Sovětská vláda odmítla vydat skupině západních korespondentů v Moskvě víza pro opakovaný příjezd a odjezd ze země, přestože to bylo výslovně dohodnuto v Helsinkách. Odmítnutí dostali dopisovatelé ústně. Co je psáno, to je dáno a Kreml nechce o svém porušování mezinárodních dohod podávat žádné hmatatelné důkazy.

SIT VERBO (budiž slovo)

Jan Beneš

(Psáno pro Americké listy)

Tato úvaha hodila by se za jisté zejména k výročí 28. října. Týká se však konce měsíce června, — Anno Domini 1975, tedy měsíce a roku, ve kterém Sněmovna lidu a Sněmovna národů, zákonodárné to orgány Československé socialistické republiky, odhlasovaly (jednomyslně jako vždy, od těch dob, co si pomocí svých představitelů vládnou lid), tedy odhlasovaly, že den 28. října už nebude napříště dnem pracovního klidu. Dokonce ani co Den Znárodnosti, už nebude 28. říjen existovat jako svátek, ale bude dnem pracovním se všemi z toho vyplývajícími důsledky, jak to stálo v novinách. Taková jest vůle lidu, respektive pracovníků aparátu ÚV KSČ, kteří lid tvoří, tak tuto vůli lidu odhlasovaly zákonodárné sbory lidu a národů ČSSR. Z této vůle je 28. říjen dnem nevhodným vzpomínek a pozastavení.

Snad důvod k tomu, aby-

chom se pozastavili nad 28. říjnem. Snad opravdu důvod, ač dávno tomu, jak psaly plzeňské noviny 29. října 1918, co v čele zástupů zřítí bylo studentku Pospíšilovou a tímá prapor... tuším, že tam ještě stálo neo-ohroženě, či cosi na ten způsob. Pokud studentka Pospíšilová ještě žije, kdesi na zasloužené pensí usouzené kantorky, jistě nezapomněla na 28. říjen 1918, ačkoli Sněmovna lidu a Sněmovna ná-

rodů rozhodly, z vůle ÚV KSČ, že na něj má být zapomenuto.

Zajisté to není proto, že o studentce Pospíšilové, neo-ohrožené tímající prapor v barvách našich národních, psaly tehdy, jedinkrát za celý její život noviny, ale proto, že to bylo 29. října 1918, kdy pražské České slovo oznamovalo, že: Národní výbor ujímá se vlády v Československém státě! na straně první, a na straně poslední.

(Pokrač. na str. 5)

Upozornění krajanům v New Yorku a okolí

Přihlaste se na demonstraci proti okupaci Československa, — „Antokolona“ bude pořádána v pátek 22. srpna 1975 v 6 hodin večer od Sokolovny 420 Východní ul. na Manhattanu. Volejte večer (212) TW 7—1286. Podrobnosti v příštím čísle.

O ČESKOSLOVENSKU

Les není jen dřevo

Československé lesní hospodářství se rozkládá na ploše 4,5 milionu hektarů a v současné době je prý schopno krýt potřeby národního hospodářství a zaručit nepřetržitou výnosnost do konce tohoto století. Těmito cílům odpovídá i skladba dřevin. Na jehličnaté dřeviny připadá 63,4 procenta a listnaté polévají 36,6 procenta lesní půdy. Nejvíce je v ČSSR smrkových lesů, které zaujímají 43 procent lesního fondu. Lesy nedávají jen dřevo. Jeden hektar smrkového lesa může zachytit 32 a jeden hektar bukového lesa až 68 tun prachu. Les také pohlcuje stále rostoucí hluk. Lesní pásy široké 200-500 metrů snižují hlučnost okolí frekventovaných komunikací až o polovinu.

Bad Schandau na Labi

Na pravidelné lince Děčín-Hřensko se plaví parník Bad Schandau. Pojme 700 cestujících, je vybaven restaurací a tanečním parketem a byl pro letošní sezónu Československé plavbě labecko-odeiské zapůjčen východoněmeckou společností Weisse Flotte z Drážďan. Tento parník je momentálně největším plavidlem na Labi.

Nové hudební nástroje

Čtyři nové modely kytar, violoncell, dva akordeony a mistrovská flétna z plánovaných 47 nových typů hudebních nástrojů letos obohatí domácí i z zahraniční trh. Vyrobí je podnik Československé hudební nástroje v Hradci Králové. Ročně odtud vyjde kolem půldruhého milionu nejrozmanitějších nástrojů a další milion jen foukacích harmonik.

Dohoda o přepravě

podepsalo Bulharsko s Československem. Dokument zahrnuje především problematiku silniční tranzitní přepravy. Není bez zajímavosti, že z více než 300.000 československých turistů, kteří stráví svou letošní dovolenou v Bulharsku, většina se přepravuje k moři po silnici.

Pražští mudrigalisté

byli na neobyčejně úspěšném zájezdu ve Francii. Během třináctidenního turné vystoupili na řadě letních hudebních festivalů. Koncerty v Avignonu a Saint Chapelle v Paříži natáčel pařížský rozhlas.

Jó, třešně zrály . . .

Pod tímto titulkem konstatuje Rudé právo doslova: V prodejnách ovoce a zeleniny bylo letos třešní poskrovnu a přesto zůstávají na stovkách stromů krásné zralé plody, se kterými si nikdo neví rady. Ty slovy stromů jsou podél silnic a patří okresním správám. Kolemjdoucí natrhají pro sebe kam jim ruka dosáhne a výs pak plody pukají a hnijí. Nejsou prý lidé na česání, nikdo to nechce za dvě koruny za kilogram dělat. A přitom všude po okolí prodávají zahrádkáři třešně ze svých stromů za sedm korun kilo. Potud RP. Inu, tak je to ve všem. Na svém se lidé odjakživa víc namáhají.

Flóra Olomouc 1975

tradiční celostátní zahradnická výstava s mezinárodní účastí proběhne letos od 16. do 24. srpna. Program letní přípravy výstavy zahrnoval také vazačské soutěže, odborné přednášky a výstavy nejlepších vazačských kompozic.

Rekonstrukce

základního závodu skláren Kavalier v Sázavě nad Sázavou přinesly změny z tradiční technologie výroby k automatizovaným provozům. Objem výroby vzrostl skoro o stopadesát procent a objem exportu o třista. Součástí inovativního procesu byla orientace na borosilikátovou sklovinu Simax, ze které se vyrábějí vysoce teplotně odolné soubory laboratorního skla, skleněné průmyslové aparatury i varné sklo pro domácnost.

Půl milionu zranění

Ročně je na světě při automobilových nehodách zraněno přes půl milionu lidí. Jen v Evropě přesahuje počet úrazů se smrtelnými následky sto tisíc lidí, převážně dětí.

Roboti na odchyt lidí

Ota Filip

Milá slečna Komato z Tokia, která zde v Mnichově studuje němčinu a jeden nebo dvakrát v týdnu tráví s námi v rodinném kruhu večery, mě odchdy překvapila tak moc, že mi to zprvu vyrazilo dech. Když jsme si domlouvali na sobotu společný výlet ke Starnberskému jezeru, slečna Komato se usmála a řekla: "V sobotu já nemohu." „A proč“, zeptal jsem se. "Vsadila jsem se se svými japonskými přáteli, kteří zde studují medicínu, o sto marek, že překonám rekord, který vytvořili tím, že za jeden den překročili čtyřikrát hranice a projeli třemi zeměmi, knížectvím Lichtenštejnským, Švýcarskem a Itálií. A já se svou přítelkyní chci vytvořit nový rekord. Vyrazíme v sobotu o půlnoci z Mnichova, vjedem do Rakouska, odtamtud do Lichtenštejnu, pak do Švýcarska, Itálie a doufám, že před půlnocí dorazíme až za francouzské hranice."

Ráno po té, kdy jsem se dozvěděl o podivuhodném plánu, který si slečna Komato vymyslela, jsem v osm hodin poslouchal pražský rozhlas, kde právě vysílali pořad "A léta běží . . ." Moravská žena od hraniční čáry, Marie Kolková, velitelka družstva pomocné stráže pohraniční stráže z obce Havlín v okrese Znojmo, vyprávěla v rozhlasu o tom, jak hlídá hranice a dbá, aby se nikdo nepovolaný nepřiblížil k drátům, což by prý podle předstáv soudružky Kolkové, narušilo klid a mír. Soudružka Kolková dále prohlásila, že prvořadou povinností každého občana je dávat pozor a sledovat, kdo se v blízkosti hranic pohybuje, co tam dělá a proč.

A že soudružka Kolková dává opravdu dobrý pozor, to dokazuje případ, kdy její zásluhou zadrželi v blízkosti hranic dva mladé manžely, kteří přijeli do Havlína autem a vezli s sebou žebřík. Normálního smrtelníka by asi napadlo, že mladí manželé hodlají pomocí žebříku česat třešně. Ale bdělá soudružka Kolková usoudila jinak, zmobilisovala ihned dva místní národní výbory, jednu stanici veřejné bezpečnosti a několik okolních útvarů pohraniční stráže. Jelikož všechny uvedené složky spo-

lupráci při odchytu podezřelých osob často nacvičují, podařilo se jim také, ty dva se žebříkem velmi brzy zadržet. Marie Kolková v rozhlasovém pořadu tvrdila, že tyto záškodníci chtěli pomoci žebříku přelézt do Rakouska . . .

Kdepak, potulovat se v blízkosti československých hranic se žebříkem na rameni je záležitost zřejmě velice podezřelá a neunikne pozornosti bdělé moravské panímaný, která si usmyslela, že ochrana státních hranic vezme do vlastních rukou.

Kolkovic rodina z Havlína na jižní Moravě tvoří cosi jako komplexní, maximálně bdělé a ke všemu připravené družstvo ochrany hranic. Svému vojsku v počtu pěti synů vládne panímaná Kolková zřejmě rukou pevnou, nejen ideologicky, ale i jinak. Jeden z Kolků sřeží hranici coby profík, protože slouží u pohraniční stráže, druhý, neméně uvědomělý, je zdatným ochráncem zákona v řadách příslušníků SNB, třetí syn pracuje u okresní správy silnic, kde má možnost uplatnit svou bdělost nejen na bojovém úseku kolem rodného domu, kde se to podle jeho mámy hemží

diverzanty a lidmi s nekalými úmysly. Čtvrtý syn — patnáctiletý chlapec, je zase specialistou ve vyhledávání diverzantských úkrytů na katastru obce i v nejbližším okolí, a ten nejmladší, devítiletý, se dříží máminy sukně, šnejdí kolem chalupy a zapisuje aspoň poznávací čísla kolem projíždějících aut a motocyklů.

Bojové úkoly Kolkovic rodiny jsou tedy přesně rozděleny, každý ví, co má dělat a zná svou odpovědnost.

Panímaná Kolková je samozřejmě všem vzorem, což neopomenula ve shora uvedeném pořadu pražského rozhlasu zdůraznit.

"Procházím úsekama," vyprávěla v rozhlasu, "tak třeba kolem Nové cibulky, kolem nádraží, chodím k vlakům, dávám pozor na polí i na auta jezdící normálně po silnici, zdali někde nezastaví a jestli ti lidi v těch autech nepozorují okolí. Jednou přišel kluk domů a říká mě, mamí, měla bys zavolat na útvar, přijelo sem nějaké auto . . ."

Krajinu plnou líbeznosti ji homoravských luk, sadů a vinic dobře znám, znám tam (Pokrač. na str. 7)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávání Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci a expedici AL do Frankfurtu nad Mohanem. V budoucnosti budou AL vycházet pod novým názvem EL — Evropské listy jako evropská mutace Amerických listů. Veškerou korespondenci v Evropě a také platby za EL je možno okamžitě převádět na níže uvedenou poštovní schůzku a konta.

Nová evropská adresa: FK, D-6 Frankfurt/M, 70, Postfach 70 0254. Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M, 90, Gräfr. 83. Připíše účel platby: EL
- červenou poštovní poukázku (z ciziny mezinárodní) na adresu: FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 603, Postcheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (číslo oddržte zdarma na každém pošt. úředě) a vyplňte ve všech dílech: nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonto 3281 90-603, Postcheckamt Frankfurt/M, a adresu FK, 6 Elm 70, Postfach 70 0254.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 893 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bstrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P5-622 390".

Roční předplatné (52 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 46, pololetné DM 23, čtvrtletné DM 11,50 ve Švýcarsku ročně SFr. 50,00, pololetné SFr. 25,00, čtvrtletné SFr. 13,00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU?

ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly boдрé místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nečte byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenáři Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M, 70, Postfach 70 0254. Přihlášku se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletné. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50,00, pololetní S. Fr. 25,00, čtvrtletní S. Fr. 13,00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

AMERICKÉ LISTY, evropské vydání — EL. Vydává a tiskne Universal Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50,00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Edition for Europe — EL. Published and printed by Universal Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50,00 or equivalent.

VZPOMÍNKA NA PRVNÍ REPUBLIKU

Ferdinand Peroutka

Ne tak dávno, jak by se ustaným ted' myslím mohlo zdát, vyšla kniha "Blahobytná společnost". Byla napsána v Americe, ale dělala účet i z poměrů v západní Evropě. Velmi mnozí lépe než s celým obsahem knihy se seznámili s jejím titulem, který příjemně odpovídal i přání i faktům. Od konce války západní hospodářství bylo na nepřetržitě, sennámi vzestupu — dosti logicky. Po letech válečného ničení potřeba výrobků všech druhů byla nesmírná, výroba byla skoro nucena k mohutnému rozmachu. Vynálezy, účinné za války a uložené v satech, byly vytaženy a proměňovaly život. O válkou nejzníčenější zemi, Německo — každý říkal, že přecházelo hospodářský zázrak. Výsledky výroby, proměněné do peněz, nezástávaly omezeny na úzkou vrstvu výrobců, o to se postarala zesílená, sebevědomá demokracie. Vznikla dosud neznámá prosperita pro množství, pro "zástupy".

I kriticky založení duchové byli nakloněni věřit, že změna se zakořenila a vývoj dějin že dospěl k blahobytnu, který bude trvat za všech okolností. Rozšířila se jakási bezstarostnost v hospodářském ohledu, ostatně i v lektérním jímě.

Přítomná scéna vypadá jinak. Ti, kdo se dlouho vášnivě oddávali zejména domácím politickým svárům, jsou překvapení. Odkudsi — poněvadž se nestarali, musí se jim zdát, že odkudsi — přišla dvouhlavá krize: vzestup nezaměstnanosti a inflace. S tím přišel i hlávolet: opatření, jež jsou vhodná proti nezaměstnanosti, nejsou přiznává měně, a opatření, která chrání měnu, prohlubují nezaměstnanost. Nezaměstnanost ukládá omezení žádostem fyzicky nejsilnější a nejorganizovanější části společnosti. Inflace ničí bezbrannou její část. Detaily jsou každému známy z jeho denního života, když nakupuje nebo když se uchází o zaměstnání. Plativalo za hospodářský zákon, že inflace přichází s válkou. Tentokrát přišla uprostřed třicetiletého míru. Zajiště jsou hmotné okolnosti ve světě, které inflaci podnítily. Světový fád dlouho se zakládal na tom, že západní Evropa a Amerika dodávaly vynalézavost a zkušenost, obratnou práci, kdežto africké, orientální a tichomořské země dodávaly suroviny, často ne dobrovolně. Západ jim ukázal, jak se otvírají surovinové zdroje v lůně země. Jedna část přítomné situace je v tom, že nevyvinuté surovinové země si uvědomily svou moc, která dlouho spala. Padesát let po té, co ame-

rický prezident Wilson vrhl do světa ideu sebeurčení národů, idea tato byla plně uskutečněna. V osvobozeném světě suroviny jsou nedotknutelný majetek těch, kdo je mají na svém území. Tyto nyní šťastné země dávají to s chutí pocítit i těm, kdo bohatí na mnoho jiného, jsou chudí na suroviny. Klasický příklad je olej. Zde panuje hra s cenami, které jsou zvyšovány podle politického plánu nebo i podle pouhé libosti. Plná pravda je, že surovinové země vedou studenou válku proti Západu.

Pak je druhá část situace. Racionalistický duch mohl by očekávat, že Západ přijme svou surovinovou tiseň jako popud k disciplíně, opatrnosti, snad i k částečné odříkavosti. Avšak jedno poučení historie zní, že věci nepřicházejí vždy v tom logickém pořádku, jak by měly. Ti na Západě, kdo by chtěli racionálně vyvodit důsledky z nové situace, těžce zápasí s rozplizlým obrem, jemuž bylo dáno jméno Zeiigeist.

Bylo by třeba ne jedné, nýbrž mnoha knih, aby všechny příčiny současné světové náhody byly stanoveny. Ale o celkovém charakteru Zeiigeistu není možno se mýlit. Filozofové vymysleli slovo voluntarismus, což znamená převahu vůle nad vším ostatním. Evropské myšlení po staletí žilo Descartesovým "Myslím, tedy jsem". Nyní na místo kde toto bylo, se nastěhovalo "Chci, tedy jsem". Panorama vůle, chťeni, chuti se rozefřelo. Jdeme dále. Vůle není jen jedna — společná, jsou různé vůle a tihnou na různé strany. Je voluntarismus velký i malý, podnětovaná vůle skupin i jedinců, osvobozená od starých ohledů.

Noviny často přirovnávají současnou hospodářskou krizi k ještě nezapomenuté, ničivé, také celosvětové krizi let třicátých. A vzpomínají energie, s níž krizi řešil americký prezident Roosevelt. Energie vždy je potřeba, ale je také třeba rozpoznat charakter krize. Krise let třicátých se vši zřetelností přišla jako krise finanční: byl jeden černý den na burse, kdy finanční skutečnosti se odhalily, a banky, spořitelny se neprodleně kácely ve stech. S jejich bankrotem mizely peníze pro podnikání, výrobu. Tehdy Amerika se poučila, a krize v tehdejší podobě se nemůže vrátit. Stát nyní zaručuje vklady, velkým počtem sociálních zákonů chrání ty, kdo ztratí zaměstnání, před propastí, jaká kdysi pro nezaměstnaného existovala. A v přímém protikladu k tehdejší krizi jsou dnes peníze pro finan-

cování výroby, je jich i nadbytek.

Bereme na vědomí tento rozdíl, a budeme se zabývat tím, co v přítomné krizi jde na účet psychologického stavu, Zeiigeistu. Shledáme, že v krizi nejsou možnosti výroby, nýbrž v krizi bývá čítování — extrémní požadavky, princip něco za něco, některé nadvýchody, některé politicky dobyté pozice. Voluntarismus neúčtuje počítání, a odborové organizace jsou voluntaristický živel. Po celém světě role odborových organizací se diskutuje, v Londýně, v New Yorku, v Argentíně vycházejí články s titulem "Město je v moči unii". Všude děj je stejný. Bez viditelných rozpaků odborové organizace někdy kladou takové požadavky, že by mohlo vzniknout podezření, zda moderní doba kdy využívala účtování. Zahajuje se mzdové vyjednávání, a vůdce odborové organizace praví: "Naše požadavky jsou až do nebes." (Přesný citát.) Zajisté, něco z toho je retorický rozmach, ale retoriky je nejméně potřeba. Kdo takto řeční, úplně se vzdává úkolu vychovávat členy své organizace, spíš je odvyčlovává. Nebo: obecně se cítí potřeba aspoň chvíli, na rok, na půl roku zastavit mechanické zvyšování mezd a platů. Žádá se prostý oddych. V té chvíli organizace učitelů, tedy lidí vzdělaných, vyhlásí, že vyžaduje zvýšení učitelských platů téměř o čtvrtinu a že to myslí naprosto vážně. Nebo: soud vynese rozsudek, a odborová organizace odpoví: "Není v našem úmyslu poslechnout rozkazu." Podle všech počtů nelze říci, že by členové známých odborových organizací kručeli, kdyby jednoho roku nebo půlroku jejich příjemi nebyl zvýšen. Ale, oni pokud dopisují novinám — stěžují si, že by musili "změnit styl svého života".

Inflace má mnoho stránek a činitelů, také podnikatelé se mohou přidat na její stranu. Jestliže průmyslové koncerny a unie se spojí, co mohou proti tomu božové svobody? O odborových organizacích mluvili jsme na prvním místě proto, že jsou nejúspěšnější. Mají nejvíce fyzické síly, aby učinili vážným problémem všechno, co chtějí.

Za jisté může být pokládáno, že mechanické, ne podle okolností uvážené zvyšování mezd a platů činí inflaci trvalým a neblahým zřizem společností. Mnoho záleží na všech stran. V tehdejší střední Evropě bylo originálníou Československa, že od samého začátku rozvázně a svědomitě spravovalo své finance.

Věřme v existenci jakéhosi českého realismu a sbírame doklady. O dvacet let později, když všude kolem demokracie už padla, v Československu se udižela do poslední chvíle. Také v tomto je snad možno spatřovat československou svěbytnost. Lidé se ptají, co byla první republika. Mimo jiného byla toto: střízlivost hospodářská a demokratická houževnatost.

Byli-li o československou měnu veden vnitřní boj, byl brzy skončen, když rozpočtový výbor sněmovny odhodlaně vyhlásil klasickou zásadu: rozpočet se bude dělat podle příjmů, ne podle výdání: "bylo by nám těžko předstoupit před parlament s deficitním rozpočtem, a ani se to stát nesmí." S určitou slavností rozpočtový výbor oznámil, že k čtrnácti miliardám výdajů bylo nalezeno čtrnáct miliard příjmů. Mimo to ohlásil, že každý, kdo v budoucnu podá návrh na nový výdaj, musí také označit, odkud úhrada má být, kolik kdo ví. Jestliže kdo pamatuje německou a rakouskou inflaci po první světové válce, jestliže pozoroval, co z toho vzešlo a vzešlo (Hitler), nemůže jinak než dívat se starostlivě. Co si nějaká souvislost nás pudí vzpomenout na domov, na první československou republiku. Narodila se do světa inflace, byla jí obličena se vzata. Dnes, v širokém světě, asi nikdo ani nevzpomíná, že požadavek takový by mohl být kladen. Zeiigeist je vehementně proti.

Svědomitě československé finanční hospodářství musilo se prodírat politickými obtížemi a bojovat s těmi, kteří naváděli k jiné cestě. Skutečná, zlá nouze nebyla neznama, a některé vstvy měly všechno právo žádat rychlou pomoc. Za některé daňové zákony ministři se omlouvali, sami připouštěli, že mohou být pokládány za sociálně nespravedlivé. Aby to vyrovnal, stát konfiskoval exportérům celé jejich nezaplacené zisky. Kde kdo

mohl být nespokojen, a mnohé zvukné hlasy se ozývaly. Na konec nad tím vším nabyla převaha, také v myslích socialistických vůdců, starost o nedávno narozený stát. Političti vůdce si řekli, že se dohodnou a budou dohodou hájit před veřejností. Uplínně věřili, že bud' to toto — anebo chaos, zkáza a nakonec nouze ještě větší. Ve významné roli vystoupili státní zaměstnanci, kteří žili na kraji hladu a otřásků. Byl to stav nejzanebávanější, poněvadž neorganizovaný, nejméně schopný odporu hmotnou silou. Ke všemu byl postizen ještě státním svědomím. V podmínkách pro sebe krajně nepřiznivých většina státních zaměstnanců ohlásila vládu: "Počkáme, až stát bude moci". Bylo to sebeovládání a idealismus, které i po pěti desetiletích zaslouží vzpomínky.

Nová kniha Lud'ka Pachmana

Bývalý šachový velmistr a publicista Luděk Pachman (dnes v západním Berlíně) připravuje v němčině další knihu. Po opuštění Československa před tříd třemi roky vydal nejprve v nakl. Rau knihu z normalizovaného Husákova Československa "Jetzt kann ich sprechen" (česky pod názvem "Jak to bylo" v nakl. 68 Publishers, Toronto). Následovala křesťanský orientovaná kniha "Gott lässt sich nicht verbannen" u nakl. Herdera ve Freiburgu, která se v současnosti připravuje pro 3. vydání a dosáhla počtu 30.000 prodaných exemplářů. Nejnovější knihou u stejného vydavatele bude "Lasst die Hoffnung nicht sterben." Luděk Pachman byl krátce předtím zvolen do předsednictva svazu německých svobodných spisovatelů a je iniciátorem připravovaného listopadového symposia v Bavorsku pod názvem "Československý exil v evropské politice."

—Hr—

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu

náš restaurant

s českými a mezinárodními

speciálními

PIVO 12° PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Srdčně Vás přivítá zručný pražský gastronom Vilém Bláha. • Jídla chuťově upravuje mistr kuchař V. Motějka

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf.

Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od Hlavního nádraží

Mezinárodní přehled

ARABSKÁ NESHODA

Vypukl spor mezi Egyptem a Arafatovou Palestinskou organizací pro osvobození a důvodem je neochota Egypta podpořit rezoluci na právě skončené konferenci afrických představitelů v ugandské Kampale, žádající, aby Izrael byl vyloučen z Organizace spojených národů. Napětí mezi Palestinci a Egyptem není nového data, vyčítali prezidentu Sadatovi vlastně od počátku jeho jednání ve věci Sinaje, měkký prý postoj, ale od doby, kdy se Kissingerovi nepodařilo v březnu urovnat problém na Středním východě, je nynější palestinský útok vůči Egyptu nejotevřenější a nejostřejší. Arafat se vyjádřil, že "nejčestnější obrana pokračujícího členství Izraele v OSN nás staví tváří v tvář skutečnosti, že v té oblasti by se Amerika chtěla stát neomezeným pánem..." Nicméně, v Kampale se podařilo prezidentu Egypta Anvaru Sadatovi prosadit konečné znění rezoluce, kde se říká, že africké státy učiní vše, aby byl na Izrael činný nátlak ve Spojených národech a jejich speciálních agencích včetně možnosti, aby byl přírodně Izrael pozbaven členství v těchto institucích. Anvar Sadat vysvětlil svoje stanovisko v tom smyslu, že jestliže by Izrael byl vypozačen z Organizace spojených národů, přestal by se

cítit vázán nutností řešit smírně středněvýchodní krizi — protože tento závazek byl právě výsledkem rezoluce Spojených národů. Palestinská organizace osvobození má ovšem také své umírněné křídlo. To říká, že nic není důležitější pro konečné řešení otázky Středního východu jako právě dobré vztahy s Egyptem a Sýrií. Sýrie se dosud ke kampalské rezoluci nevyjádřila.

TEORIE A PRAXE

Pro československou delegaci v sestavě: prezident republiky a první tajemník komunistické strany Dr. Gustáv Husák, předseda vlády ČSSR Lubomír Štrougal a ministr zahraničí Bohuslav Cháňoupek, byly Helsinky triumfem, z něhož bude ještě dlouho žít. Už dlouho před započetím této nešťastné konference na nejvyšší úrovni, hleděla československá vláda zaranžovat pro pobyt své delegace v hlavním finském městě řadu osobních setkání se západními státníky, aby tak bylo demonstrováno, jak vážně to Československo myslí s détente. Jenomže, vládní delegace není lid a nejvyšší styky jsou právě jen tím, čím jsou: stykem špiček. Lid sedí doma, svoboda cestování se ho netýká. Za neobyčejně šťastnou a zdařitou pokládala československá vládní delegace mož-

nost setkat se s delegací západoněmeckou — se spolkovým kancléřem Helmutem Schmidtem a ministrem zahraničí Německé spolkové republiky Hansem-Dietrichem Genscherem. A protože i západní Němci hráli v Helsinkách domluvenou šarvádu, mohly obě delegace — československá i západoněmecká svorně konstatovat, při vzájemném setkání, že po normalizaci vztahů mezi oběma státy došlo ke zlepšení vzájemných vztahů a k rozvoji styků ve všech oblastech, což významně přispělo a přispívá k uvolnění napětí v Evropě a k podpoře myšlenek a cílů evropské konference o bezpečnosti a spolupráci. Obě delegace pak dle vyjádřily odhodlání pokračovat v rozvíjení dobrých sousedských vztahů. Spolkový kancléř také opakoval jménem spolkové vlády pozvání pro Husáka a Štrougala k oficiální návštěvě Německé spolkové republiky, což oba soudruzi s potlačovanou dychtivostí a dobře hranou důstojností přijali. Ale podíváme-li se za slova, nenajdeme nic. Skutek, jak se říká, utek. Západoněmečtí turisté (nejenom potenciální buřiči jako novináři) si nadále stěžují na šikanování se strany československých úřadů a o tom, že by se z československých občanů snad mohli i jen v masovém měřítku stát turisté do západního Německa taky nemůže být ani řeč. To jen Husák a spol. mohou cestovat po Západě a ujistovat dobrou vůli a radovat se z détente, které slouží jen té "východní" straně a velebit Helsinky!

URAŽENÍ TURCI

Vůdce turecké opozice vyžal vládu, aby okamžitě uzavřela všechny americké vojenské základny a veškerý americký vojenský personál vypověděla ze země. Je to reakce na rozhodnutí amerického kongresu pokračovat v embargo na dodávky zbraní Turecku. Hlava opozice Bulent Ecevit prohlásil, že by Turecko mělo zahájit zahraniční politiku, která by "byla souhlasnější s duchem détente mezi Západem a Východem." A že by Turecko, člen Atlantického paktu od roku 1950, "mělo hledat mnohostranné vztahy, založené na počtech důvěry." A že by takového mnohostranné "vztahy měly být posíleny uzavíráním smluv o neútočení." Celkem se toto stanovisko opozice mnoho nelíší od stanoviska vlády, rozhodně alespoň pokud jde o americké vojenské základny. Předseda turecké vlády Suleyman Demirel prohlásil, že Turecko nehodlá zahájit jednání o nových obranných dohodách, dokud bude americké embargo pokračovat. Poté, co Dům reprezentantů odmítl zrušit

embargo a přes žádost prezidenta Forda, turecký premiér nařídil zastavení činnosti na pětadvaceti amerických základnách, které byly dány pod turecké velení. Ale nějakých sedm tisíc amerických vojáků nadále zůstává na základnách, kde jsou umístěny mimo jiné důležitá elektronická zařízení, které monitorují sovětské spoje a námořní pohyby na Černém moři a také skladíště nukleárních zbraní v Sovětském svazu.

PŘED ČÍM MAJÍ STRACH

Od roku 1953 se ptá příležitostně západoněmecký institut pro veřejné mínění Emnid vybraného vzorku občanů, před čím mají nejvíce strach. V roce 1975 byl v NSR nejvíce strach z nemoci a z války. Nově se objevuje na třetím místě strach z nezaměstnanosti, dále z úrazu, inflace, zvyšování cen. Strach z války převládá zejména u starších občanů, u kterých bylo pozoruhodně zjištěno, že jen 6% dotázaných ve věku přes 65 let má strach ze smrti. Fakt, který vynikne ve srovnání se skupinou 16-19letých, kde strach ze smrti mají 4% dotázaných. Jen nepatrný zlomek procenta má strach ze znečištění ovzduší, pokroku — strach ze zkoušek, osamělosti a z budoucnosti. 13% pak nepočítalo nikdy nějaký strach.

PORTUGALSKO

Je nadále zmiňováno politickou krizí. Vlna protikomunistických útoků pokračuje prakticky od chvíle, kdy před třemi týdny došlo ke zlomu ve vládní koalici, při němž nejdříve socialisti a potom lidoví demokraté opustili vládu s obviněním, že předseda vlády Goncalves se s komunisty snaží zakordovat revoluci doleva a vytvořit diktaturu podle východoevropského vzoru.

A vládní trojka, která byla vytvořena poté také nedokázala záležitosti uvnitř země nijak usměrnit. V minulých dnech došlo v zemi k několika protikomunistickým demonstracím — při nichž přišli dva lidé o život. Počátkem tohoto týdne se

členové triumvirátu sešli s padesáti veliteli lisabonského vojenského okruhu ve snaze dosáhnout jednoty a najít nějaký účinný způsob, jak řídit Portugalsko. Zatím se na ničem nedohodli. Ale vládou kontrolovaná a komunisty ovlivňovaná státní tisková agentura nicméně vydala zprávu v tom smyslu, že předseda vlády upřesnil svoji pozici a že se těší důvěře vojenských velitelů přítomných na schůzce.

A v malém textilním městečku na jihu země, kde už skoro týden trvají protikomunistické demonstrace, ozbrojený vojenský oddíl hlídá sekretariát komunistické strany. Hlídá prázdnou budovu, protože sekretariát byl hned při prvních signálech protikomunistických nepokojů evakuován.

VŠE V POŘÁDKU S MRS. GANDHI

V současné době je podle odhadů západních pozorovatelů v Indii na šedesát tisíc politických vězňů. A Indira Gandhiová sedí v sedle ještě pevněji než dřív. Jak známo, celý ten politický zmatek, který přivodil vyhlášení výjimečného stavu, cenzuru a všelijaké další nepřijemnosti, začal tehdy, když soud usvědčil paní Gandhiovou ve dvou bodech z nelegálního počínání při volbách v roce 1971. Šlo o to, že použila jistého vládního úředníka jako svého volebního agenta a že přijala pomoc v přípravě volební kampaně od několika státních zaměstnanců. Proti soudnímu rozsudku se paní Gandhiová odvolala, ničeho nedosáhla a tak sáhla k chyťtejšimu — a jak dobře z východního bloku známému — triku: v těchto dnech byl oběma komorami parlamentu hladce schválen pozměňovací návrh zákona o volbách se zpětnou platností. Oddělení, co soud učinil a paní Gandhiová je čistá jako lilium. Avšak její tvrdá ruka trvá, potlačování opozice nepřestalo. Tak chutná moc. Ztroskotat pokus zorganizovat indickou opozici. Muž, který byl v čele tohoto pokusu, Jaya Prakash Narayan byl zatčen a je držen pod dohledem v jisté nemocnici v Chandigarthu.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:
7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplatíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00
vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.*

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10022
aneb
2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10716
and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků)
díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt

SIT VERBO (budiž slovo)

(Pokrač. ze str. 1.)

že vyčesané vlasy kupuje J. Vacek, vlásenkář, Václavské nám. 42, mezzanin. Sněmovna lidu a Sněmovna národů rozhodly o 28. říjnu tak, jak jim bylo uloženo jednomyslně rozhodnout proto, že 28. října 1918 se narodilo Československo.

Otázka zní, z čeho se narodilo? Co tak najednou, zatím co vlásenkář J. Vacek vyku-poval na Václavském náměstí v mezzaninu vlasy? Narodilo se jenom proto, že studentka Pospíšilová třímala v čele zástupů neohroženě prapor?

K tomu, aby se Československo mohlo narodit, pracovaly generace. Stará pravda. Jenže nikdy není dost starých pravd. Také k tomu, aby jakési sněmovny jaksi rozhodly, musely pracovat generace.

Byl' podle německých vzorů, ale byli to Češi, kdo zformoval organizačně, ekonomicky i myšlenkově Sokol, a kdo v Sokole sám sebe militarisoval a morálně vytepal do podoby samostatného národa. Podnes vidíte-li zašlou slávu Pochodu porobených národů v ulicích některého z amerických měst, poznáte zdáli Čechoslováky podle držení těla a vyřízených řad. Arcit', většinou jen ty starší. Ale ty vyřízené řady a militarisovaný krok, to je nepřetvořené dědictví Sokola. Prý to všechno patřilo a patří kamsi do XIX. století, dodá jakýsi moderní intelektuál, velice, velice odsuzující ty naivní hlupáky, kteří z nedostatku egoistického myšlení pěstovali myšlení národní.

Národ zde měl jakousi velice dobře organizovanou armádu, od které byl při společné a spojující myšlence, (pro dobrodružnější povahy a za vhodných vnějších okolností), jenom krok do vojenských sborů, hlásících se k dobrovolné kázní, k dobrovolnému obětování co největšího dílu JÁ ve prospěch společného MY, a nezastavující se před nutností obětí, — ani před ochotou je přinášet.

Všecko to atributy, které odbude moderní chytrý intelektuál s větší či menší mírou povýšenosti a pohrdání. Jsou pamětníci, jsou ještě pamětníci. Také toho, že se příslušníci těchto sborů oslovovali bratře. Dávno a dávno po heroickém čase legií, v době kdy už byli jen zamklouvaným kusem naší historie (tím nejlepším kusem našich moderních dějin, který máme), mohli ještě počkat ve Stromovce dva starší pány. Oslovovali se bratře generále a bratře rotmístře. Generál byl tehdy v tichosti a čerstvě rehabilitovaný Ludvík Svoboda, rotmistr se jmenoval Ženíšek. Dávno tomu. Mnozí dobojovali své poslední bitvy, všichni tuze zestárlí, a dle vůle ÚV, Sněmovna lidu i Sněmovna národů u-

soudily, že čas je vhodný k tomu nechat vše, co jest skryto pod datem 28. října, zestárnout až do zapomnění. Vezmete-li národu jeho historii, vezmete mu předpokladnou část jeho bytosti. V tomto duchu bojovali komunisté proti čs. armádě v roce 1918, v tomto duchu bojují proti našim národům dnes. Carství síce z jakýchsi záhadných (pravděpodobně přirozeně ekologických) důvodů dovozovalo obdělávat pouhou jednu sedminu orné půdy ročně, ale i tak stačilo být obilnicí Evropy. Jinak to byl ale režim zastarávající a tudíž rozložitelný, protože nepružně reagující na složitosti moderního světa. Svůj díl sehrála promyšlená sabotáž, nepotismus, choroby společnosti, která pozbyla sebezáchovy.

Není záměrem tohoto článku dobírat se příčin a nutností pádu carství, či obírat se možnostmi, kterak se takovému pádu dalo snad zabránit. Faktem zůstává, že carství padlo, a že ještě před tím, než jistý levicový intelektuál vystupující pod příjímým jménem Sverdlov, provedl v čele jednotky Lotyšských střelců masakr carské rodiny, zhroutilo se bez unifikující myšlenky carství i Rusko. Nikoli jen Rusko. Zhroutila se i koncepce války s Německem na dvou frontách, dohodová koncepce, a vrchu nabytá německá koncepce války proti Francii (a Anglii) na jediné západní frontě. Na frontě Německu zvládnutelné.

Revolucionář Lenin-Uljanov byl do Ruska dopraven za pomoci a na náklady německého generálního štábu. Taková jest pravda.

Zdálo se, že není nic, čeho by se mohla Dohoda zachytit, a že ji nezbyvá než věřit na dobrotivé Deux ex machina, zásah nadpřirozena do běhu věcí jinak nevyhnutelných. Rumunská i Albánská fronta se zhroutily, Itálie sklízela drtivou porážku a zdálo se, že nemůže nic na světě zabránit Německu použít ruských zdrojů, vlastních armád uvolněných z Východní fronty a doplněných o zajatce z táborů na Sibiři. Celkem na půldruhého milionu vyvíčkových mužů. Daleko víc než kolik mohly vyvíččit, vyzbrojit, poslat přes moře a na frontu Spojené státy, které už taky byly ve válce. Věděla do Dohoda, a věděli to i Němci. Neztráceli čas, ledva byl v Brestu-Litevském uzavřen v březnu 1918 mír, byla uzavřena také dohoda o výměně válečných zajatců. Francie se zachvěla. Bude dost času k tomu, aby se do Francie dostaly aspoň nějaké americké zálohy? Náčelník německého generálního štábu, figura kupodivu značně populární i u vojáků, kterým velel, vydal pro zajatce v táborech zvláštní provolání o návratu domů.

Během pěti týdnů ho odvolal, a nařídil týměž vojákům, aby vstupovali do řad Rudé armády a pomáhali jí potlačit České povstání. Do Ruska na pomoc Rudé armádě odcestoval dokonce generál Taube. Bývalí zajatci se měli zformovat právě pod jeho velením, pod velením generála, jehož přítomnost v Rusku tuze rozčilovala třeba Maxima Gorkého, který ho, — jeho štáb budující nové ruské síly pod vedením levicového intelektuála, jenž přijal jméno Trocký, tuze vyčítal Leninovi.

Mezi Sibiří a Německem — mezi zdroji Ruska a Německem, mezi většinou německých a rakouských válečných zajatců a Německem a Rakousko-Uherskem se náhle takofka přes noc vytvořila a vynořila nová moc, Českoslováci. V tomto okamžiku se narodil 28. říjen 1918. V tomto okamžiku se mohl profesor Masaryk opřít o fakta o československé existenci. Náhle je zde armáda, která vytváří vlastně novou východní frontu namísto té, jež se zhroutila s pádem Ruska.

V tomto okamžiku na jaře 1918 se vlastně narodilo Československo. Čechoslováci, (ale mezi legionářskými časopisy nalezneme i periodika vydávaná v německé řeči), tvořili asi šedesátitisícový sbor s přibližně dvacetitisícovou zálohou rakousko-uherských válečných zajatců v táborech. Jenže to bylo šedesát tisíc mužů v zemi, jejíž stará armáda už neexistovala, a jejíž novou armádu ještě generál Taube nestačil ulepit. Bylo to šedesát tisíc, po kterých sklouzávala propaganda míru a půdy. Mír, který chtěli, musil být mír přinášející porážku Rakousko-Uherska, půda, kterou chtěli, nebyla v nitru Ruska a nepatřila k rozbláceným ruským vesnicím. Čechoslováci podrželi frontu proti Německu a Rakousko-Uhersku v kritických měsících roku 1918. Pravda, vytvořili také základnu pro intervenci v Rusku. Ale intervence byla plánována jen jako odpoutávací manévry pro německé síly, s porážkou Německa pomylula. Jen těžko lze ostatně věřit, že si Francie a Anglie přály zvrátit vývoj poměrů v Rusku za pomoci 1200 mužů námořní pěchoty v oblasti Archangelska, pomocí tří praporů v oblasti Oděsy a britského dvoutisícového expedičního sboru v Zakavkazsku. Ona proslavená intervence jedenácti států, o které rádi píší bolševičtí historikové, se týkala pouze Dálného východu a ony mnohonárodní jednotky nebyly více než jen pouhé hlídkové skupiny (s výjimkou Japonců) v oblasti Vladivostoku, například 28 italských námořníků podřízených generálu Gajdovi. Tristní byl osud amerického pomocného

sboru. Za dvě hodiny po vyložení bylo jedenáct set příslušníků tohoto nebojového tělesa kompletně v zajetí Rudé armády a Čechoslováci — které měl sbor podporovat, ho se značnými ztrátami musili vysvobozovat.

Nutno dodat maličkost. Legie, to znamená legionáři, se k vojenskému zásahu proti bolševikům rozhodly celkem dobrovolně a zcela samostatně. Rozhodly se k němu pod vlivem místních a momentálních okolností, a proti vůli svého politického vedení ve Francii. Nutno dodat další maličkost. Byli to, stejně jako jejich vůdce Masaryk — desperáti a dobrodruzi. Nic přece nezajišťovalo vítězství Dohody, kdyby se Rakousko-Uhersko nezhroutilo jaký by asi byl (soud těch bariátských armád na různých frontách války? Nikdo z legionářů by se byl nevrátil domů k prostným pod střechou rodné školovny. Vítězství Dohody přece nic nezajišťovalo. Pokud se některý z českých či slovenských dobrovolců dostal do rukou rakouských jednotek, viseli dokonce českoslovenští dobrovolníci z USA, američtí občané. Jedna z věcí, jež údajně urychlily vstup Spojených států do války.

Hesla o míru a půdě, hesla o imperialismu, sklouzávala po těle Legie s překvapující lehkostí. Pouhé tři promile členů této armády v Rusku jí podlehly. Pouhé tři promile, 200 československých ruadoarmějů, 200 zběhů, kteří pak využili Masarykovy amnestie k návratu, a o kterých se dnes doma do omrzení hovoří jako o naší tradici. Pouhé tři promile, číslo dávající československému vojákovi skvělou reputaci. Taková byla, oslovovali se bratře a konali činy, na jaké se dnes chodíme dívat do biografu. Byla a je to naše historie, ta nejlepší, kterou máme. Ta, ke které se můžeme hlásit bez uzardění, anebo bez pseudologického vysvětlování mentálních, historických či technických příčin zbabělosti. Docela jednoduchý příběh lidí, jejichž MY bylo vždy silnější než jejich JÁ. Kteří své JÁ (jak odpouzející pro intelektuála) dali do služby MY. Kterak nemoderní.

Československé jednotky bojovaly v cizím prostředí, zájem samých Rusů o věci Ruska (a o věci Dohody) byl pramalý až žádný, občanská válka a její vášně se měly rozhořet teprve s odstupem několika měsíců. Bojovaly na frontě roztažené na deseti tisících kilometrech — vystavení cílevědomé propagandy československých vojáků v bolševických řadách, bez týlu, opory, naděje. Po měsících dlouhých bojů, na hranici samých lidských schopností — obklopeni nerozhodností Spojenců, — odepřeli vojáci prvního pluku čs. legií nastoupit. Odepřeli nastoupit k další bojové a ústupové operaci proti bolševikům. Byli vy-

čerpáni, ztráceli či ztratili víru ve smysl svých obětí.

Jejich velitel, plukovník Josef Jiří Švec, odešel do svého vozu, otevřel svůj denník a zapsal tam:

„... nemohu přičítat hanby československého vojáka.“

Potom se zastavil.

Ano, kterak naivní slova, že ano? Něco, na co jsme si zvykli z biografu, ale z filmů, ve kterých uvidíme ještě velice mladého Jeana Gabina a velice strohého Ericha von Stroheima, něco, co se v našem světě přece už nevede a nepoužívá. Čest. Dokonce snad čest vojáka!

Nutno dodat maličkost. Vojáci po Švecově sebevraždě uvěřili v myšlenku už mrtvého velitele a provedli operaci, ke které předtím odmítli i jen nastoupit. To bylo 25. října 1918.

28. října 1918 má, v dalekém Rusku, plukovník Švec pohřeb.

Skoro na druhém konci zeměkoule se právě v té chvíli narodilo Československo. Především z krve, potu a slz a altruismu legionářů. Byli tím, k čemu směřovaly generace, byli tím, co si generace vychovaly, byli tím, co národ potřeboval. Republika se narodila 28. října 1918, narodila se uznáním Spojenců, které následovalo po vojenské akci Legií proti Rudým jako důsledek jejich vojenské akce, kterou nedokázal zvládnout ani generál Taube.

Nenapsal kdesi T. G. Masaryk, že státy trvají těmi myšlenkami, které jim daly vzniknout?

Sněmovna lidu a Sněmovna národů rozhodly... nic nového. Parlament první republiky vzal kdysi v ochranu, a to nejednou Aloise Munu, zběha z legií a vojáka Rudé armády, který vedl propagandu proti Prvnímu pluku a jeho veliteli J. J. Švecovi.

Parlament první republiky držel ochrannou ruku imunity nad Gottwaldem, když prohlašoval, že se jezdí do Ruska učit, kterak zakrucovat buržoasi krky.

Parlament první republiky držel ochrannou ruku nad Zápotockým, který prohlašuje, že komunisté budou rušit buržoasní klid.

Parlament první republiky odhlasoval už v roce 1922 desetimilionovou pomoc hladovějícímu Rusku. Deset milionů tehdejších Kč, KSČ o bratrem dostala z Ruska dvoumilionovou dotaci.

Možná, že nám to všechno může cosi připomenout i v roce 1975. Zrušení 28. října se neodehrálo na půdě Sněmovny lidu a Sněmovny národů jednoho červnového dne. Došlo k němu už tehdy, když byly opuštěny myšlenky, které k němu vedly. 28. října 1918 byla vyhlášena republika, a byl pochováván její voják, plukovník J. J. Švec. Tak jako jiní vojáci, vojáci republiky, nemyslí v pojmech našeho chytrého století. Věřil například na čest.

SPORT

duchem a Ostrava na 3. místě.

Ostatní čs. prvoligová mužstva se připravovala na turnajích nebo přátelských utkáních na novou sezónu, která začne za dva týdny. Z výsledků: Schalke 0:4 (Záp. Německo)-Slávia Praha 4:4, Jablonce-Gornik Zabrze (Polsko) 0:1, VSS Košice-Prešov 4:1, Kickers Offenbach (Záp.

• Pražská "Bohemka", plno titulů AFK Bohemians Praha, oslavuje své sedmdesátiny. Klub založil za těžkých podmínek, začala 1. svět. válka, lustrka vršovických nadšenců kopané a dala mu do vínku název AFK Vyšovice. Za pozdější nový titul vděčí vršovičtí čtyřměsíčnímu zájezdu do Austrálie v r. 1926, odkud si hráči jako

Sportovní všehochut'

• Američan Reggie Jones vyrovnal na závodech, které uspořádala univerzita v Bostonu svět. rekord v běhu na 100 m časem 9,9 vti. Jones je osmým sprinterem, který běžel tuto trať pod 10 vti.

• V Montrealu se pořádaly předolympijské lehkooletické závody. Svět. rekordmanka ve vlnu konila Helena Fibingerová zvítězila

Utrával po Dmaji vzdálenost 100,5 km za 21 hod.

• Portugalské reprezentační mužstvo Sandiské Anólie, jeho ved. je Abdul Saúd, hrálo v Ralimsku třikrát a NSR několik zápasů včetně s duhaččičkami mužstvem a přece neuspěly. Poslední zápas s amat. mistrem NSR VÍR Bismuti přine oděšl se slovy: ne-

Jak zmást čtenáře

Loňského roku vyšlo v Bratislavě objemné a jinak záslužné dílo "Malá encyklopedie filmu" vydaná kolektivem autorů za vedení dr. Richarda Blecha. Zatím vyšla jen zahraniční tvorba — česká a slovenská — to podle úvodu — čeká ještě na důkladný výzkum a souhrnné zpracování. Jak toto bude vypadat dává pozorným čtenářům za příklad vydaný svazek. Např. v závěrečné tabulce a přehledu filmových festivalů jsou vyjmenovány všechny Mezinárodní filmové festivaly v Karlových Varech a tam oceněné filmy — s výjimkou XVI. MFF v roce 1968. Onen rok pro filmovou historii prostě neexistoval a jednoduše jej přeskočili, z roku 1966 rovnou do roku 1970.

Důvodů může být několik. Za prvé rok 1968 jako takový. Není pochyby, že by jej dnešní českoslovenští a také sovětské komunisty nejraději vymazali z kalendáře.

Další důvod bude v hlavní ceně karlovarského festivalu, kterou tehdy dostal režisér Jiří Menzel za zfilmovanou Vančurovu novelu "Rozmarné léto," ve které hrál hlavní roli. V době přípravy knihy měl Menzel stále ještě zákaz činnosti a autoři nemohli předvídat, že mu bude po řádné sebekritice dovoleno natočit film "Kdo hledá zlaté dno." Podle německých kritiků film, kde by v případě ceny za nejlepší herecký výkon zvítězil nákladní automobil Tatra nebo buldozery a sbíječky. Ve vítězném Rozmarném létě hrál další režim nepohodlný herec Rudolf Hrušínský, vydělávající si po Husákově normalizaci na živobytí jako taxikář.

Nevyjmenováním karlovarského festivalu 1968 se musí cítit uražení Sověti (dostali zde zvláštní cenu poroty za film 6. červenec a herec Nikolaj Platnikov cenu za herecký výkon ve filmu Tvůj

současník), dále Kubánci (hned tři ceny za film Vzpomínky na zástalosti) a Maďaři, Američanům (Chladnokrevní) a Angličanům (Smůla na patách) to bude při tehdejší inflaci cen stejné jedno.

Loňského roku vyšla i na poli literatury skoro reprezentativní třídílná antologie pod názvem "Tisíce let české poezie." Třetí díl, českou poezii 20. století vybral a uspořádal "nezvalovec" Milan Blahynka. Dílo, ve kterém budete marně hledat výbor z básní Oldřicha Mikuláška, Jana Skácela, Jana Zahradníčka, Jana Čepa, Zdeňka Křibela, Kamila Bednáře, Ivana Divíše a řady jiných. Jisté, žádná antologie nemůže zachytit všechno, ale zde jde o reprezentativní průřez, který ovšem až příliš souhlasí s listinami zakázaným knih pražského ministerstva kultury.

Lze si položit otázku, jakou skutečnou hodnotu mají podobné encyklopedie a antologie, které na místě naprosté nestranosti a objektivity záměrně zamlčují autory a fakta. Čtenář je nucen si je neustále konfrontovat se svou pamětí, staršími prameny a zahraniční literaturou.

—vah—

Británie a socialistické Mandát prodloužen země

Britský vývoz do evropských, tak zvaných socialistických zemí vzrostl za prvních šest měsíců letošního roku o pětatisíc procent ve srovnání se stejným obdobím loňského roku. V hodnotě to znamená zvýšení z 203,8 na 276,3 milionů liber sterlinků. Dvojnásobně vzrostl britský export do SSSR, v první polovině letošního roku dosáhl částky 90,3 milionů liber.

S přihlédnutím k souhlasu egyptské vlády schválila Rada bezpečnosti obnovu mandátu mimořádných sil OSN na Sinaji o dalšího čtvrt roku, to jest do 24. října 1975. Rezoluce Rady bezpečnosti k této příležitosti vyjadřuje obavou nad pokračujícím napětím v této oblasti vzhledem k tomu, že dosud nebyl učiněn žádný pokrok při hledání cesty k trvalému míru na Středním východě.

Telegraficky ze světa

"Nájezdníci", skupina japonských teroristů, která v posledních letech řádí prakticky po celém svobodném světě, dosáhla nového vítězství: propuštění 15 svých členů z japonských vězení výměnou za pracovníky US vyslanecvi Nájezdníky obsazeného v Kuala Lumpur. • Rok po té, co turecká vojska provedla invazi Kypru a obsadila 40 procent jeho území, Ankara nadále odmítá jednat o politické budoucnosti ostrova. • Izraelský vojenský člun pomohl z nebezpečných nesnází egyptské obchodní lodi s poruchou řízení. • Týden po nekrvavém převratu v Nigerii, ujala se oficiálně vlády Nejvyšší vojenská rada. Sestává převážně z poměrně mladých důstojníků. • Již opět, tentokrát na pozvání ÚV Čs. svazu žen, je v ČSSR na návštěvě Hortenzie Allendová, Moskvou a spol. nyní mocně využívaná vdova po bývalém chilském prezidentovi. • Členové Francouzské komunistické strany se chlubí počtem nových příslušníků: třiašedesát tisíc od počátku letošního roku. • V Číně byl rehabilitován další vysoký funkcionář, obět' kulturní revoluce: býv. náčelník generálního štábu čínské armády a ministr bezpečnosti Luo Žuej-čching. • Zostření situace v Angole vyvolalo vyhlášení nezávislosti Cabindy předsedou separatistické organizace Fronta za osvobození enklávy Cabinda. Tato organizace neuznává žádnou z osvobozovacích organizací Angoly, ke které Cabinda patří, ani Portugalsko. • Už osmá návštěva představitelů kongresu US v lidové Číně od historické Nixonovy cesty v roce 1972, se uskutečnila v těchto dnech. • Minulý pátek proplulo Suezským kanálem, znovuotevřeným patého června, tisíce plavidlo — francouzská nákladní loď Nile. • Opět demonstrovali jihofrancouzští vinaři proti dovozu levných italských a španělských vín. Na hlavních silnicích ke středozemí a Pyrenejím nastavěli barikády z hořících pneumatik. •

Krátce - zajímavě

Poblíže arménského města Batumi se zřítilo v těchto dnech sovětské dopravní letadlo typu "JAK-40" (několik letadel tohoto typu koupila i záp. něm. Lufthansa-pozn. red.). Podle zpráv arménského deníku "Komunist" přišlo při havárii všech 24 cestujících o život. Z dvoučlenné posádky se nezachránil také nikdo.

Světový rekord ve skákání přes švihadlo si "vyskákal" Katsumi Suzuki z Japonska: za 4:22.50 hod je úspěšně přeskočil 37 427 krát a ztratil při tom dva kilogramy tělesné váhy.

PRO DOBROU NÁLADU

Páni radní v severoamerickém New Havenu odmítli žádost městských policistů o zvýšení platů a rázem proti sobě měli celé město: policisté si totiž vykasali rekordy a začali pracovat naplno. Výsledkem bylo v jednom dnu 322 odvezených aut, 366 lidí ve vazbě a 4297 pokut — patnáctkrát více než normálně. A tak příští den dostali raději přidáno.

Deset procent vdaných žen v Británii by se rádo zbavilo svých manželů a vyměnilo je za jiné. Platých 93% vdaných žen není prý spokojeno s manželským životem a 25% britských manželek je prý svým manželům nevěrných. Zjistilo se to průzkumem, který vedl ženský časopis Woman's Own u deseti tisíc žen.

Uprehlý trestanec se vloupal do budovy tokijského soudu, kde se mu podařilo odvézt několik nevyplacených zatýkačů. Jeden z nich okamžitě vypálil a jako spěšný doručitel ho odvezl na policejním výtahovém, které neprodleně uvalilo vyšetřovací vazbu — na věditele tokijské ústřední věznice.

Dva trampové sedli u ohně. Jeden z nich kouří a popel z cigarety mu padá na kalhoty.

"Chytna ti," careje ho druhý.

"Co je ti do toho?" osopí se na něho kamarád. "Tobě dvatřásáko už bezmála padá hodiny a já tě taky s tím nezatravnju."

Na křižovatce je zácpa aut a jeden šofér vytvářel troubu. O křídlo vedle stojícího vozu se otáčí, vykonkne bezká diví hlava a ptá se:

"A co jste ještě dostal k Ježíšku?"

"Za pol hodiny chcete padesát korun? To nemůžu ani vysokoškolské!" "Proto jsem taky nešel studovat, pane!"

Hanoj v New Yorku

V sídle OSN v New Yorku zahájila svoji činnost delegace pozorovatelů Vietnamské demokratické republiky a prozatímní revoluční vlády Jihovietnamské republiky. VDR i Jihovietnamská republika požádaly zároveň o přijetí za členy Organizace Spojených Národů.

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPURNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH ŘAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 let
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 let
- S plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer 1 Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Úrazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave. Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016
George Pospishil 21 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 661-6511
anebo

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA
2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY